

1.2.2. YATIRIMLAR

1.2.2.1. Yatırımların Sektörel Dağılımı

a) Mevcut Durum

Kamu kesimi sabit sermaye yatırımlarının 2018 yılında reel olarak yüzde 1,4 oranında artması beklenmektedir. Bu dönemde, kamu kesimi sabit sermaye yatırımlarının yüzde 47,9'unun merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki idareler, yüzde 37'sinin mahalli idareler, yüzde 13,2'sinin işletmecî KİT'ler, yüzde 0,1'inin özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar, yüzde 1,8'inin döner sermayeli kuruluşlar ve sosyal güvenlik kuruluşları tarafından gerçekleştirileceği tahmin edilmektedir.

2018 yılında özel kesim sabit sermaye yatırımlarının reel olarak yüzde 1,8 oranında artması öngörülmektedir. Bu dönemde, cari fiyatlarla özel kesim sabit sermaye yatırımları içinde imalat, turizm, eğitim ile diğer hizmetler alt sektörlerinin göreceli ağırlıklarının artması, enerji, konut ve ulaştırma alt sektörlerinin ağırlıklarının ise azalması beklenmektedir. Söz

konusu dönemde, cari fiyatlarla kamu kesimi sabit sermaye yatırımları içinde madencilik, imalat, enerji, konut, eğitim ile sağlık alt sektörlerinin göreceli ağırlıklarının artması, tarım, ulaştırma, turizm ve diğer hizmetler alt sektörlerinin ağırlıklarının ise azalması öngörülmektedir.

TABLO I: 11- Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (1)

(Cari Fiyatlarla, Yüzde Dağılım)

	2017			2018 (2)			2019 (3)		
	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam
Tarım	8,9	0,9	2,1	8,4	0,9	2,0	7,5	0,8	1,5
Madencilik	1,0	1,7	1,6	1,8	1,7	1,7	1,8	1,6	1,6
İmalat	0,5	22,6	19,4	0,7	22,8	19,5	0,6	22,0	19,9
Enerji	3,7	1,3	1,6	3,9	1,2	1,6	6,7	1,2	1,7
Ulaştırma	35,9	32,0	32,6	34,8	31,9	32,3	33,0	31,9	32,0
Turizm	0,5	1,8	1,6	0,4	2,0	1,8	0,3	3,6	3,2
Konut	1,3	32,5	28,0	1,4	32,1	27,6	1,6	31,7	28,8
Eğitim	10,8	2,0	3,3	11,1	2,1	3,4	10,5	2,0	2,9
Sağlık	5,3	2,6	3,0	6,4	2,6	3,2	4,9	2,6	2,8
Diğer Hizmetler	32,1	2,6	6,9	31,2	2,7	6,9	33,1	2,6	5,6
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı

(1) Merkezi yönetim bütçesinde yatırım işçiliği dâhildir.

(2) Gerçekleşme Tahmini

(3) Program

TABLO I: 12- Kamu Sabit Sermaye Yatırımları (2017)

(Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	Merkezi Yönetim (1)	İşletmeci KİT'ler	Özelleş. Kapsam. Kuruluş.	İller Bankası	Döner Sermaye+ SGK	ALT TOPLAM	Yüzde Pay	Mahalli İdareler	TOPLAM KAMU	Yüzde Pay
Tarım	9 645	129	3	0	314	10 090	12,4	1 027	11 117	8,7
Madencilik	405	960	0	0	0	1 365	1,7	8	1 373	1,1
İmalat	84	498	90	0	1	673	0,8	1	673	0,5
Enerji	1 922	2 788	0	0	0	4 710	5,8	25	4 735	3,7
Ulaştırma	18 997	9 029	1	0	87	28 115	34,6	18 389	46 504	36,3
Turizm	526	0	0	0	15	541	0,7	21	561	0,4
Konut	666	17	0	0	0	683	0,8	941	1 624	1,3
Eğitim	12 531	0	0	0	101	12 632	15,5	758	13 391	10,4
Sağlık	6 304	0	0	0	187	6 490	8,0	34	6 525	5,1
Diğer Hizmetler	15 656	21	0	0	344	16 021	19,7	25 731	41 752	32,6
Toplam	66 735	13 442	94	0	1 050	81 321	100,0	46 935	128 255	100,0
Yüzde Dağılım	82,1	16,5	0,1	0,0	1,3	100,0				
Yüzde Dağılım	52,0	10,5	0,1	0,0	0,8	63,4		36,6	100,0	

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı

(1) Yatırım İşçiliği Hariç

TABLO I: 13- Kamu Sabit Sermaye Yatırımları (2018) (1)

(Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	Merkezi Yönetim (2)	İşletmeciler KİT'ler	Özelleş. Kapsam. Kuruluş.	İller Bankası	Döner Sermaye + SGK	ALT TOPLAM	Yüzde Pay	Mahalli İdareler	TOPLAM KAMU	Yüzde Pay
Tarım	10 788	169	4	0	334	11 294	11,4	1 395	12 689	8,1
Madencilik	525	2 338	0	0	0	2 863	2,9	10	2 872	1,8
İmalat	110	890	117	0	3	1 120	1,1	1	1 121	0,7
Enerji	1 996	4 092	0	0	0	6 088	6,2	31	6 119	3,9
Ulaştırma	18 089	13 183	4	0	139	31 415	31,8	23 844	55 259	35,2
Turizm	541	0	0	0	23	564	0,6	26	589	0,4
Konut	654	7	0	0	0	661	0,7	1 549	2 210	1,4
Eğitim	15 640	5	0	0	147	15 792	16,0	937	16 729	10,7
Sağlık	7 998	0	0	0	1 720	9 718	9,8	42	9 760	6,2
Diğer Hizmetler	18 760	17	0	0	511	19 288	19,5	30 126	49 414	31,5
Toplam	75 102	20 701	124	0	2 876	98 803	100,0	57 960	156 763	100,0
Yüzde Dağılım	76,0	21,0	0,1	0,0	2,9	100,0				
Yüzde Dağılım	47,9	13,2	0,1	0,0	1,8	63,0		37,0	100,0	

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı

(1) Gerçekleşme Tahmini

(2) Yatırım İşçiliği Hariç

TABLO I: 14- Kamu Sabit Sermaye Yatırımları (2019) (1)

(Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	Merkezi Yönetim (2)	İşletmeciler KİT'ler	Özelleş. Kapsam. Kuruluş.	İller Bankası	Döner Sermaye+ SGK	ALT TOPLAM	Yüzde Pay	Mahalli İdareler	TOPLAM KAMU	Yüzde Pay
Tarım	7 071	99	4	0	167	7 341	11,2	1 272	8 613	7,3
Madencilik	367	1 777	0	0	0	2 144	3,3	9	2 152	1,8
İmalat	73	535	80	0	2	689	1,1	1	690	0,6
Enerji	1 628	6 448	0	0	0	8 076	12,4	31	8 107	6,9
Ulaştırma	11 858	4 891	2	0	72	16 823	25,7	22 600	39 423	33,3
Turizm	342	0	0	0	16	358	0,5	23	381	0,3
Konut	457	5	0	0	0	462	0,7	1 412	1 873	1,6
Eğitim	10 926	3	0	0	106	11 035	16,9	854	11 889	10,1
Sağlık	5 409	0	0	0	83	5 492	8,4	38	5 530	4,7
Diğer Hizmetler	12 656	8	0	0	306	12 970	19,8	26 583	39 553	33,5
Toplam	50 786	13 766	85	0	751	65 389	100,0	52 823	118 212	100,0
Yüzde Dağılım	77,7	21,1	0,1	0,0	1,1	100,0				
Yüzde Dağılım	43,0	11,6	0,1	0,0	0,6	55,3		44,7	100,0	

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı

(1) Program

(2) Yatırım İşçiliği Hariç

TABLO I: 15- Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (1)

(Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

	2017			2018 (2)			2019 (3)		
	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam
Tarım	12 014	7 527	19 541	13 677	8 631	22 308	9 275	9 603	18 878
Madencilik	1 411	13 492	14 903	2 921	15 993	18 913	2 187	18 366	20 553
İmalat	681	180 016	180 697	1 131	215 682	216 812	697	250 329	251 026
Enerji	4 914	10 118	15 031	6 302	11 574	17 876	8 260	13 481	21 741
Ulaştırma	48 271	255 427	303 698	56 916	301 677	358 593	40 534	362 152	402 686
Turizm	610	14 486	15 097	639	19 002	19 641	413	40 498	40 911
Konut	1 686	259 244	260 930	2 270	304 100	306 370	1 916	360 706	362 622
Eğitim	14 556	16 004	30 560	18 162	19 726	37 888	12 913	23 199	36 111
Sağlık	7 111	20 403	27 514	10 493	24 624	35 117	6 037	29 185	35 222
Diğer Hizmetler	43 208	20 690	63 899	51 133	25 498	76 631	40 739	29 488	70 228
TOPLAM	134 463	797 407	931 870	163 643	946 507	1 110 150	122 972	1 137 006	1 259 978

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı

(1) Merkezi yönetim bütçesinde yatırım işçiliği dâhildir.

(2) Gerçekleşme Tahmini

(3) Program

b) 2019 Yılı Hedefleri

Kamu kesimi sabit sermaye yatırımlarının alınan harcama tedbirleri neticesinde 2019 yılında reel olarak yüzde 36,1 oranında azalacağı öngörülmektedir. Bu dönemde, cari fiyatlarla kamu kesimi sabit sermaye yatırımlarının yüzde 43'ünün merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki idareler, yüzde 44,7'sinin mahalli idareler, yüzde 11,6'sının işletmeciler KİT'ler, yüzde 0,1'inin özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar, yüzde 0,6'sının döner sermayeli kuruluşlar ve sosyal güvenlik kuruluşları tarafından gerçekleştirileceği öngörülmektedir. 2019 yılında cari fiyatlarla kamu kesimi sabit sermaye yatırımlarının tarım, ulaştırma, eğitim ve diğer hizmetler alt sektörlerinde yoğunlaşması beklenmektedir.

2019 yılında özel kesim sabit sermaye yatırımlarının reel olarak yüzde 2,0 oranında artış göstereceği tahmin edilmektedir. Özel kesim sabit sermaye yatırımlarının imalat sanayii, ulaştırma ve konut alt sektörlerinde yoğunlaşması beklenmektedir. Bunun yanı sıra turizm sektörünün payının yüzde 3,6 seviyelerine kadar artacağı beklenmektedir.

1.2.2.2. Kamu Yatırım Uygulamaları

a) Mevcut Durum

Ülkemizde yaşam kalitesinin yükseltilmesi, rekabet gücümüzün artırılması ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması amacıyla gerekli sosyal ve fiziki altyapının geliştirilmesi, çevrenin korunması, gelişmiş ülkelerle ülkemiz arasındaki gelişmişlik farkları ile ülkemiz içerisindeki bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması için önemli miktarlarda kamu yatırımı ihtiyacı bulunmaktadır.

Genel devlet kapsamındaki kamu sabit sermaye yatırımlarının GSYH içindeki payının ortalamaları dikkate alındığında, ülkemizde, 2009-2018 döneminde yaklaşık olarak AB üyesi ülkeler ile ABD ve Japonya seviyesinde yatırım gerçekleştirildiği görülmektedir. Ancak söz konusu ülkelerin GSYH büyüklükleri, gelişmişlik seviyeleri, yüzölçümleri, nüfusları ve mevcut altyapıları dikkate alındığında, ülkemizde daha fazla kamu yatırımı yapılması ihtiyacının devam ettiği değerlendirilmektedir.

2018 yılı kamu yatırım uygulamalarında, sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler dikkate alınarak ekonomik ve sosyal altyapıyı geliştirecek nitelikteki yatırımlara ağırlık verilmiştir.

2018 yılında, mahalli idare yatırımları ve yatırım işçilik giderleri hariç olmak üzere; toplam tutarı 804,6 milyar TL, 2017 yılı sonu kümülatif harcaması 308,2 milyar TL ve 2018 yılı başlangıç ödeneği 88 milyar TL olan 3.212 kamu yatırım projesi yürütülmektedir.

2018 Yılı Yatırım Programında yer alan 3.212 projenin 17,8 milyar TL tutarındaki 859 adedi yıl içinde başlanıp bitirilmesi programlanan yıllık projelerden oluşmaktadır. Ayrıca 2018 yılında toplam proje tutarı 21,5 milyar TL, 2018 yılı ödeneği 1,7 milyar TL olan 276 adet yeni çok yıllık proje yatırım programına dâhil edilmiştir.

2018 Yılı Yatırım Programında 3.212 projeye yapılan 88 milyar TL tutarındaki tahsis içinde yüzde 32,8 oranındaki payla ulaştırma-haberleşme sektörü ilk sırayı almış, bunu yüzde 15,9 oranıyla eğitim, yüzde 11,5'le tarım, yüzde 8,2'yle sağlık ve yüzde 6,5 payla enerji sektörleri izlemiştir. 2018 yılı kamu yatırım tahsisleri içinde madencilik, imalat, turizm ve konut sektörlerinin toplam payı yüzde 5,6 olurken, diğer kamu hizmetlerinin payı yüzde 19,5 olmuştur.

TABLO I: 16 - Genel Devlet Sabit Sermaye Yatırımlarının GSYH İçindeki Payı

(Yüzde)

Ülkeler	2009-2013	2014	2015	2016	2017	2018 (1)
Avro Bölgesi Ortalaması	3,7	3,4	3,5	3,0	3,1	3,2
Belçika	2,4	2,3	2,3	2,2	2,2	2,4
Almanya	2,3	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2
Estonya	5,6	5,1	5,3	4,8	5,6	5,9
İrlanda	2,7	2,2	1,7	1,8	1,9	2,1
Yunanistan	3,6	3,7	3,9	3,5	4,6	4,0
İspanya	3,6	2,1	2,5	1,9	2,0	2,2
Fransa	4,1	3,7	3,4	3,4	3,4	3,4
İtalya	2,8	2,3	2,3	2,1	2,0	2,0
Letonya	4,8	4,5	4,8	3,6	4,0	4,5
Litvanya	4,4	3,5	3,7	3,0	3,2	3,3
Lüksemburg	4,1	3,6	3,9	3,9	4,0	4,0
Malta	2,7	3,6	4,2	2,5	2,2	2,7
Hollanda	4,0	3,5	3,6	3,5	3,5	3,6
Avusturya	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Portekiz	3,5	2,0	2,2	1,5	1,8	2,2
Slovenya	4,5	5,1	4,7	3,2	2,9	3,1
Slovakya	3,6	4,0	6,3	3,2	3,2	3,0
Finlandiya	3,9	4,2	3,9	4,0	3,9	3,8
Avro Bölgesi Dışı AB Ort.	4,2	4,2	4,6	3,3	3,3	3,6
Bulgaristan	4,1	5,2	6,6	2,6	2,1	2,9
Çekya	4,7	4,1	5,1	3,3	3,3	3,6
Danimarka	3,4	3,9	3,6	3,8	3,4	3,5
Hırvatistan	4,0	3,6	3,2	3,2	2,7	2,7
Macaristan	3,7	5,3	6,6	3,1	4,4	5,5
Polonya	5,1	4,5	4,4	3,3	3,7	4,4
Romanya	5,3	4,3	5,1	3,6	2,8	2,9
İsveç	4,5	4,4	4,2	4,4	4,5	4,6
Birleşik Krallık	3,0	2,8	2,7	2,7	2,6	2,6
AB Ortalaması	3,8	3,7	3,9	3,1	3,2	3,3
ABD	3,8	3,2	3,1	3,1	3,2	3,2
Japonya	3,7	3,9	3,7	3,6	3,7	3,6
Türkiye	4,0	3,9	4,1	4,1	4,3	4,4

(1) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: Avrupa Komisyonu Ekonomik Tahminler Raporu, İlkbahar 2018; Strateji ve Bütçe Başkanlığı

TABLO I: 17 - Türkiye’de Kamu Yatırımları (2010-2018) (1)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Proje Sayısı (Adet)	2 425	2 534	2 622	2 737	2 753	2 915	3 008	3 042	3 212
Toplam Proje Tutarı (Cari Fiyatlarla, Milyar TL)	273,4	303,7	362,0	399,5	438,5	477,3	543,3	636,1	804,6
Cari Yıl Öncesi Kümülatif Harcama (Cari Fiyatlarla, Milyar TL)	118,4	140,6	162,9	183,6	182,9	211,2	239,4	251,4	308,2
Toplam Program Ödenek (Cari Fiyatlarla, Milyar TL)	27,8	31,3	38,2	45,6	47,5	53,5	64,9	80,4	88
Yatırım Programına Alınan Çok Yıllık Yeni Proje Sayısı (Adet)	241	196	212	265	237	235	276	222	276
Toplam Program Ödenek / Toplam Proje Tutarı (Yüzde)	10,1	10,3	10,5	11,4	10,8	11,2	12,0	12,6	10,9
Yatırım Stokunun Ortalama Tamamlanma Süresi (Yıl) (2)	4,6	4,2	4,2	3,7	4,4	4,0	3,7	3,8	4,6

(1) Mahalli idare yatırımları, kamulaştırma harcamaları ve yatırım programında toplam dış tutulan yatırımlar hariçtir.

(2) Mevcut stokun, ilgili yıldaki program ödenek seviyesiyle tamamlanması için gereken ilave süreyi göstermektedir.

2018 Yılı Yatırım Programına göre, mevcut proje stokunun tamamlanabilmesi için 2019 ve sonrasında gereken ilave harcama tutarı 408,4 milyar TL’dir. Bu durumda, 2018 yılı ödeneklerinin tamamının harcanacağı, kamu yatırımları için sonraki yıllarda da 2018 yılı düzeyinde ödenek ayrılacağı ve Programa yeni proje alınmayacağı varsayımıyla, mevcut stokun tamamen bitirilebilmesi için 2018 yılı sonrasında 4,6 yıllık bir süre gerekmektedir.

2018 yılında tahsis edilen 88 milyar TL yatırım ödeneğinin yüzde 75,8’ine karşılık gelen 66,7 milyar TL tutarındaki merkezi yönetim bütçesi yatırımlarından en büyük payı yüzde 24,2’yle ulaştırma-haberleşme sektörü almış, bu sektörü yüzde 20,8’le eğitim sektörü, yüzde 14,4’le tarım sektörü takip etmiştir. Genel idare, güvenlik, adalet, içme suyu, çevre, teknolojik araştırma gibi alt sektörlerin yer aldığı diğer kamu hizmetleri sektörünün payı ise yüzde 24,9’dur.

b) 2019 Yılı Hedefleri

Program dönemi sonunda kamu sabit sermaye yatırımlarının GSYH içerisindeki payının yüzde 2,8, sermaye giderlerinin Merkezi Yönetim Bütçesi içerisindeki payının ise yüzde 5,7 olması hedeflenmektedir.

1986 yılından başlamak üzere, 2018 yılı Eylül ayı itibarıyla 239 KÖİ projesi için uygulama sözleşmesi imzalanmıştır. KÖİ uygulamalarında ilk sırada 90 projeye enerji sektörü yer almaktadır. Bunu karayolu (42), liman (22), sağlık (21), havaalanı (19), yat limanı (17) ve gümrük tesisi (16) projeleri takip etmektedir. Mevcut durumda, 204 proje işletmeye alınmış olup, 35 projenin yürütülmesine devam edilmektedir. İHD modeliyle yürütülenler hariç olmak üzere, uygulama sözleşmesi imzalanan projelerin toplam yatırım büyüklüğü 2018 yılı fiyatlarıyla 63,6 milyar ABD dolarına ulaşmaktadır.

b) 2019 Yılı Hedefleri

KÖİ yatırımlarında sözleşmelerden doğacak yükümlülüklerin kamu mali dengeleri üzerindeki etkileri göz önünde bulundurulacak, proje süreçleri bütüncül olarak ele alınacak ve planlama, etüt, ihale, sözleşme gibi uygulama öncesi hazırlık süreçlerinin kalitesi artırılacaktır. Bu amaçla başlatılan ve süreçlerin uluslararası uygulama örnekleri de dikkate alınarak iyileştirilmesini hedefleyen kamuda KÖİ kapasite geliştirme projesi tamamlanacak, projelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi etkin şekilde devam ettirilecektir.

KÖİ yönteminin, yatırımların gerçekleştirilmesinde maliyet etkinliği sağladığı durumlarda tercih edilmesine özen gösterilecek, muhtemel yük, getiri ve sorumlulukların kamu ile özel kesim arasında dengeli bir şekilde paylaşılmasına dikkat edilecektir.

2.2.2.9. Yatırım Politikaları

2.2.2.9.1. Kamu Yatırımları

a) Amaç

Kamu yatırımlarının özel sektörün yenilikçi ve üretken yatırımlarını ve ticareti destekleyecek, vatandaşlarımızın refah ve mutluluğunu artıracak nitelikteki öncelikli altyapı alanlarına yönlendirilmesi temel amaçtır.

Kamu yatırım harcamalarından azami düzeyde tasarruf edilirken kalkınma potansiyelini destekleyici mahiyetteki iktisadi ve sosyal altyapı yatırımlarına öncelik verilmeye devam edilecektir.

Kamu altyapı yatırımları; özel kesimde üretim maliyetlerinin azaltılmasını, yeni üretim kapasitelerinin oluşturulmasını, böylece üretimin yenilikçi ve rekabetçi gelişmesini destekleyecek şekilde planlanacak ve yürütülecektir.

Kamu yatırım projelerinin planlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi süreci güçlendirilecek, bu doğrultuda kamu kurum ve kuruluşlarının kapasiteleri geliştirilecektir.

Bu kapsamda 2019 yılı yatırım ödeneklerinin tahsisinde;

- Devam eden öncelikli projelerden en kısa sürede tamamlanabilecek olanlara; başlatılmış bulunan diğer projelerle bağlantılı veya eş zamanlı olarak yürütülmesi ve tamamlanması gereken projelere; mevcut sermaye stokunun daha etkin kullanılmasına ve korunmasına yönelik idame-yenileme, bakım onarım, rehabilitasyon ve modernizasyon türü yatırım projelerine; afet risklerinin azaltılması, afetlere hazırlık ile afet hasarlarının telafisine yönelik projelere öncelik verilecektir.
- İhalesi yapılmamış ve ihalesi yapılmış ancak başlanmamış projeler ötelenecektir.
- Devam eden projelerden finansman koşulları uygun olanlar için yeni ve daha uzun zamana yayılmış iş planları oluşturulacaktır.
- Mega-altyapı projeleri doğrudan yabancı yatırım yoluyla, uluslararası finansman ile hayata geçirilecektir.
- Kamu hizmeti sunumuyla doğrudan ilişkisi olmayan makam aracı, lojman ve sosyal tesislere yönelik harcamalar sınırlandırılacaktır.
- Kamuda yeni idari hizmet binası yapımına ve kiralanmasına izin verilmeyecektir.

b) Politika ve Tedbirler

Öncelik/Tedbir	Sorumlu/İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Süre	Yapılacak İşlem ve Açıklama
KÖİ politika uygulamalarının koordinasyonu güçlendirilecek, projelerin bütçe üzerindeki risk ve etkilerini ölçebilecek etkin bir izleme ve değerlendirme sistemi oluşturulacaktır. (Kalkınma Planı p.595)			
Tedbir 243. KÖİ projelerinin bütçeyle ilişkisini daha kuvvetli kurmak üzere izleme-değerlendirme sistemi güçlendirilecektir.	Strateji ve Bütçe Başkanlığı (S), Hazine ve Maliye Bakanlığı	Aralık Sonu	KÖİ projelerinin etkin izleme ve değerlendirmesine yönelik fonksiyonlar Kamu Yatırımları Bilgi Sistemine eklenecektir.
Kamu yatırım projelerinin planlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi süreci güçlendirilecek, bu kapsamda kamu kurum ve kuruluşlarının kapasiteleri geliştirilecektir. (Kalkınma Planı p.596)			
Tedbir 244. KÖİ alanında faaliyet gösteren kamu kurumlarını kapsayan kapasite geliştirme projesi tamamlanacaktır.	Strateji ve Bütçe Başkanlığı (S), Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları	Haziran Sonu	KÖİ projelerindeki hazırlık ve işletme dönemlerini kapsayan proje planlama, ihale dâhil tüm süreçlerin daha nitelikli hâle getirilebilmesi, sözleşme yönetiminin uluslararası standartlar dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi
Tedbir 245. Kamu yatırımları için proje hazırlama, uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerini yönlendirmek üzere rehber doküman hazırlanacaktır.	Strateji ve Bütçe Başkanlığı (S), Yatırımcı Kuruluşlar	Aralık Sonu	Kamu yatırım projelerinin hazırlık, uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerinin daha etkin ve etkili yönetilebilmesi amacıyla bir rehber doküman hazırlanacaktır.
Tedbir 246. Kamu Yatırımları Bilgi Sisteminin geliştirilmesine ilişkin çalışmalar yürütülecektir.	Strateji ve Bütçe Başkanlığı (S), Hazine ve Maliye Bakanlığı, Yatırımcı Kamu Kuruluşları	Aralık Sonu	Kamu Yatırımları Bilgi Sistemine karar destek sistemi niteliği kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapılacak, sonuç odaklı yönetim anlayışı doğrultusunda raporlamaya ve izlemeye ilişkin fonksiyonlar geliştirilecektir.